

ศิลปะร่วมสมัยของศิลปินหญิง 2 ชั่วที่แตกต่าง

Source - เว็บไซต์คมชัดลึก (Th)

Tuesday, December 23, 2003 09:20

43296 XTHAI XITBUS XLIFE IT/LIFE LIFE V%NETNEWS P%WKC

หากกล่าวถึง ศิลปะแสดงสด หรือเพอร์ฟอร์แมนซ์ อาร์ต ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของศิลปะร่วมสมัย ใน
แวดวงของศิลปะของเมืองไทยอาจจะยังไม่เป็นที่แพร่หลายมากนัก แต่ก็มีศิลปินไทยกลุ่มหนึ่งที่มีความเคลื่อนไหวและผลิตผลงานออกมาอย่างสม่ำเสมอ โดยในปีนี้เทศกาลเอเชียโทเปีย (ASIA TOPIA) ได้จัดศิลปะแสดง
สดขึ้นในเมืองไทยเป็นครั้งที่ 5 แล้ว โดยได้จัดงานสัมมนาเทศกาลศิลปะแสดงสดนานาชาติ 2546 ที่ศูนย์ศิลป์
บ้านตึก จ.นนทบุรี โดยมีศิลปินจากนานาประเทศเข้าร่วมกันอย่างคับคั่ง อาทิ ญาณสวิตวินท์ เชมิสลอร์ เคีย
ยก จากโปแลนด์, เอสเตอร์ เฟอเรอ จากฝรั่งเศส, คริสเตียน จากบรันดุง ศิลปินอินโดนีเซีย, อมานด้า คู
แกน จากไอร์แลนด์, เจ่งหยู เฮ จากจีน สมพงษ์ ทวี และ จุมพล อภิสุข ฯลฯ

ศิลปินหญิงชาวฝรั่งเศส เอสเตอร์ เฟอเรอ ผู้บรรยายในหัวข้อ "วูเมน อิน เพอร์ฟอร์แมนซ์ อาร์ต"
(Women in Performance Art) ได้กล่าวถึงวิธีการใช้ร่างกายของผู้หญิงเพื่อสื่อความหมายในงานศิลปะว่ามี 2
รูปแบบด้วยกัน คือ ศิลปินหญิงกลุ่มแรกนี้จะใช้ร่างกายเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้
กำเนิด ค่านิยม ประเด็นทางสังคม การถูกข่มขืน หรือการถูกกดขี่จากเพศชาย นำเสนอความรู้สึกของผู้หญิงที่
ถูกกดขี่ ถูกทำร้าย ถูกเอาเปรียบอยู่ตลอดเวลา

ส่วนกลุ่มหลังจะใช้ร่างกายเพื่อสื่อความคิด รูปแบบและเนื้อหาของงานมักจะแฝงไปด้วยปรัชญา แต่
ผลงานของเอสเตอร์ไม่ได้ทำ ไปเพื่อเรียกร้องความเป็นผู้หญิง ถึงแม้เธอเองก็เป็นเฟมินิสต์ (นักต่อสู้สิทธิสตรี)
คนหนึ่งก็ตามที่ งานของเธอกลับจัดอยู่ในประเภทหลัง และมักจะเกี่ยวข้องกับ 3 เรื่อง คือ เวลา พื้นที่ และการ
อยู่ที่นั่น ซึ่งการอยู่ที่นั่นไม่ได้หมายถึงการมีอยู่ของร่างกายของศิลปินเพียงอย่างเดียว แต่รวมไปถึงการอยู่
ของผู้ชมที่มีความสำคัญเท่าๆ กัน เพราะศิลปินต้องสร้างความรู้สึกถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้เกิดขึ้นกับผู้
ชมให้ได้

ผลงานที่มีแรงบันดาลใจมาจากทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว ซึ่งมีแนวคิดมาจากปรัชญาละติน เวิร์คกิง ดิส
ทราຍ (Working this Tray) นั่นคือเมื่อคุณเดินคุณสามารถที่จะได้คิด การเดินคือการคิด การเดินคือชีวิต
การเดินคือการทำงาน แต่ถ้าหากคุณหยุดเดินก็เท่ากับว่าคุณหยุดคิด

ในขณะที่วงการศิลปะในยุโรปค่อนข้างเสรีและเปิดกว้างต่อการแสดงทัศนะของศิลปินหญิงค่อนข้างมาก
แต่ในประเทศในภูมิภาคเอเชีย อย่างเช่นประเทศจีน ศิลปะแสดงสดนี้กลับถูกจัดอยู่ในประเภทศิลปะใต้ดินที่ทาง
การจีนไม่อนุญาต ให้มีการแสดงในที่สาธารณะอย่างเด็ดขาด แต่ที่สุทธทางการจีนได้ยอมให้มีการแสดงสดใน
กรุงปักกิ่งได้เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 20 ก.ย.2544 และ เจ่งหยู เฮ ก็เป็นศิลปินหญิงเพียงคนเดียวที่เข้าร่วมแสดง
ในงานครั้งนั้น และเธอก็เป็น 1 ในศิลปินหญิงที่เดินทางมาร่วมแสดง ในงานเอเชียโทเปียครั้งนี้ด้วย

เจ่งหยู เฮ ใช้ร่างกายของเธอในการแสดงสดเพื่อสะท้อนถึงความคิด ความกดดันทางวัฒนธรรม จาก
จารีต ขนบเก่าที่กดขี่เพศหญิงให้เป็นพลเมืองชั้นสองที่ถูกละเลย ซึ่งแรงบันดาลใจของเธอล้วนมาจาก

ครอบครัว ยาย แม่ และสังคมนรอบตัว หรือไม่ว่าจะเป็นชีวิตประจำวันของเธอเอง

แต่การปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์ ศิลปินที่ทำงานด้านศิลปะแสดงสดค่อนข้างจะได้รับผลกระทบและแรงกดดันสูงมาก หลังจากการแสดงในกรุงปักกิ่งครั้งนั้น จึงมีกระแสตอบกลับมาจากในแง่ลบอย่างมากต่อตัวเธอ ว่าเป็นหนทางสุดท้ายที่จะทำงานศิลปะของเธอหรือ? เพราะถ้าเป็นศิลปินชาย การเปลี่ย้นนั้นเป็นเรื่องธรรมดา ไม่มีเสียงครหาในแง่ลบ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เฉ่งหยู ก็ยืนยันว่าเธอต้องการที่จะใช้ร่างกายของเธอเพื่อเป็นการท้าทายวัฒนธรรมประเพณี หรือแม้แต่จารีตเก่าแก่ที่ครอบงำสังคมจีนมายาวนาน

ถึงแม้การทำงานของทั้งสองศิลปินจะมีรากมาจากแนวคิดที่แตกต่างกันก็ตาม แต่งานของเธอทั้งคู่ก็ต่างมีวิธีการนำเสนองานศิลปะ ด้วยวิธีการของผู้หญิงที่ทำงาน เพื่อสร้างค่านิยมอีกด้านหนึ่งที่จะไปค้านหรือสร้างความสมดุลกับค่านิยมที่เพศชายครองโลกมาโดยตลอด--จบ--

ที่มา: <http://www.komchadluek.com>